

ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

Сустрєтова Анатолія Станіславовича

на дисертаційну роботу **Швець Олени Дмитрівни**

«Цифровізація нумізматичних досліджень: теоретико-методологічні засади»,

подану до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії

в галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 032 Історія та археологія

Актуальність обраної теми дисертації. Сучасні трансформації в галузі гуманітарного знання дедалі активніше зумовлюються розвитком цифрових технологій, що потребує відповідної методологічної рефлексії. Обрана **Швець О.Д.** тема «Цифровізація нумізматичних досліджень: теоретико-методологічні засади» відповідає актуальним викликам, що стоять перед спеціальними історичними дисциплінами в умовах цифрової доби. В умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій, цифровізація стає невід'ємною складовою ефективної роботи з науковими джерелами та поширення наукових знань. Нумізматика, маючи величезний масив джерел, потребує систематизації, уніфікації та доступності інформації, що робить обрану тему дослідження вкрай своєчасною та значущою. Окрему значимість дослідження визначає спроба дисертантом створення теоретичної основи для формування цифрової нумізматики в українському просторі як самостійного напрямку в межах міждисциплінарного напрямку Digital Humanities.

Попри зростаючу кількість цифрових ініціатив у суміжних гуманітарних дисциплінах, нумізматичні дослідження в українському науковому контексті досі не отримали належного концептуального осмислення в цифровій площині. Дисертація є спробою зповнити цю наукову прогалину, прагнучи системно

окреслити основні вектори цифровізації нумізматики як галузі, що стрімко модернізується у відповідь на глобальні виклики.

Особливої ваги тема, що розглядається, набуває в контексті інтеграції української нумізматичної науки до цифрового міжнародного академічного простору, де дані методи вже стали невід'ємною частиною історичних досліджень. Формування власної методології цифрової нумізматики є важливим кроком до утвердження конкурентоздатності подальших українських досліджень на світовій науковій арені.

Оцінка обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірності та новизни. У дисертації простежується чітка логіка наукового викладу, що дозволяє розкрити ключові проблеми цифрової трансформації нумізматичних досліджень. Авторкою здійснено критичний аналіз існуючих підходів, виявлено лакуни в понятійному апараті та запропоновано авторські дефініції. Значущим є також узагальнення міжнародного досвіду реалізації цифрових нумізматичних ініціатив та спроба адаптації кращих практик до українського контексту.

Відповідність об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження. Об'єктом дослідження виступає цифровізація нумізматичних досліджень, а предметом — методологічне обґрунтування цифрових підходів до аналізу, класифікації й візуалізації нумізматичних джерел. Сформульована мета послідовно реалізується через систему завдань, що охоплюють як історіографічну, так і прикладну площини.

Повнота викладу положень дисертації в опублікованих працях. Авторка опублікувала результати дослідження у відповідних фахових виданнях та взяла участь у ряді наукових форумах, що свідчить про належний рівень апробації матеріалу й включеність у професійну дискусію.

Значення дослідження для науки і практики. Практична значущість роботи визначається можливістю використання її результатів у створенні цифрових каталогів, баз даних, освітніх програм та інтеграції цифрових інструментів в

академічну практику. Теоретична ж складова роботи формує нове бачення розвитку спеціальних історичних дисциплін в умовах їх цифрової модернізації.

Наукова новизна. У дисертації **Швець О. Д.** цифровізація нумізматичних досліджень розглядається як окрема наукова проблема, що потребує системного методологічного осмислення. Авторкою запропоновано концепцію цифрової нумізматички, побудовану на принципах міждисциплінарності, структурованості джерел і відкритості даних. Зокрема, новизну становлять класифікація цифрових методів, критичний аналіз стандартів обробки нумізматичних даних та опис впровадження сучасних моделей автоматичного розпізнавання та візуалізації монетних знахідок.

Оцінка змісту дисертації. Робота має чітку композицію: вступ, чотири розділи, що охоплюють історіографію, джерельну базу, методологію та цифрові практики, висновки, список використаних джерел. Усі положення викладені виважено, з належним рівнем академічної аргументації.

Академічна доброчесність. Текст відповідає нормам академічної доброчесності. Посилання подані коректно, залучені матеріали використано з дотриманням етичних вимог.

Дискусійні положення. Попри завершеність дослідження, низка аспектів викликає інтерес до подальшого осмислення:

1) У дисертації слушно підкреслено значення міжнародного досвіду, проте можливим виглядає розширення розгляду вже реалізованих європейських практик, які розробляють спільні цифрові стандарти та міжнаціональні концепції для доступу до нумізматичних даних. Аналіз механізмів їх інтеграції з українськими ініціативами зміг додати дослідженню більш ширшого порівняльного виміру.

2) Незважаючи на переконливе концептуальне структурування понять, було б доцільним глибше окреслити проблематику взаємодії між традиційними та цифровими підходами в сучасній нумізматичці: зокрема, яким чином цифрові методи змінюють інтерпретацію використовуваних джерел, чи виникають нові виклики в процесі їх верифікації або автентифікації, та як на сьогоднішній день

трансформується, або вже трансформувалась, роль дослідника нумізматичних об'єктів в цифровому середовищі.

3) У дисертації порушено важливе питання цифрових платформ, проте потребує подальшого уточнення ступінь їхньої взаємної сумісності. Було б корисно розкрити, якою мірою існуючі сьогодні сучасні українські онлайн-ресурси та бази даних з нумізматичним наповненням відповідають міжнародним стандартам обміну даними, а також які є технічні або концептуальні бар'єри для інтеграції українських цифрових нумізматичних ресурсів до світової глобальної наукової екосистеми.

4) У структурі джерел, що залучені до дослідження, доречно також було б звернути окрему увагу на цифрові публікації наукових спільнот, форумів, онлайн-заходів та спеціалізованих цифрових журналів. Враховуючи динамічність висвітленої у дисертації галузі, їх систематизація дозволила б відобразити актуальну «технологічну карту» цифрової нумізматики.

Усі зазначені зауваження мають винятково науково-дискусійний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку поданої до захисту дисертації **Швець О. Д.** В загальному вони свідчать про доволі широку масштабність, міждисциплінарність та перспективність обраної тематики, що відкриває широкі горизонти для подальших досліджень у галузі цифрових спеціальних історичних дисциплін, зокрема цифрової нумізматики.

Загальний висновок. Дисертація Швець Олени Дмитрівни є завершеним, самостійним дослідженням, що поєднує новаторські підходи з ґрунтовним джерелознавчим та методологічним аналізом. Результати роботи мають теоретичну й практичну цінність, а її структура, зміст і ступінь наукової апробації відповідають вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Вважаю, що дисертація дисертація **Швець Олени Дмитрівни** відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), постанови Кабінету Міністрів України №44 від 12.01.2022 р. «Порядок присудження ступеня доктора

філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами) і може бути подана на розгляд разової спеціалізованої вченої ради для захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 032 Історія та археологія (галузь знань 03 — Гуманітарні науки).

Сустретов Анатолій Станіславович

Доктор філософії зі спеціальності 032 «Історія та археологія»

Доцент кафедри теоретичних дисциплін

Донецького національного медичного університету

Підпис засвідчив:

Підпис засвідчую

Завідуюча кафедрою
історії та археології

Олена Клімович

